

Naturens gåvor

– DUBBELT UPP

av Britte Montigny

Eva Bengtsson, konstnär i stengods och färg. Olle Brandqvist, konstnär i tenn och sten. I sommar möts de i Konsthallen Hishult. Med sin konst för de besökarna tillbaka till den tid då vår jord ännu var ung. Till den tid då bergarter, metaller och mineraler bildades, liksom stengodsleran. Naturens gåvor till människan som hon tidigt lärde sig att använda. Material som värjer sig mot teknikens landvinningar och i stället vädjar till handens kraft.

Handens kraft och vilja att skapa skönhet genomsyrar Konsthallens på en gång generösa och intima utställningsrum där Eva Bengtsson visar dels keramiska arbeten, dels målningar utförda i gouache och akvarell. Sinnrikt konstruerade podier och väggar skapar ett vackert scenrum som lyfter fram den unika karaktären i var och en av Eva Bengtssons keramiska verk. Där inget verk är det andra likt även om grupper av närbesläktade former låter sig urskiljas: meterhöga krukor med kratervida öppningar; lika höga "vaser" med markerade axlar och långa, smala halsar – formmässigt sett sentida ättlingar till antikens amforor, det är bara handtagen som saknas. Och sak samma med lockurnorna – bara några decimeter höga kan också de söka sitt ursprung årtusenden tillbaka i tiden. Men Evas verk är uppdaterade. Formerna må vara tidlösa med rötter i behovet av att finna passande kärl för förvaring av vin, oljor och brödsäd men i Evas ateljé tar de steget från det praktiska till det rent estetiska. Varje verk är ett original, ett konstverk i ordets sanna betydelse, som får sin egen karaktär främst av markanta skillnader i glasyr och dekor men också av mer subtila olikheter i kärlväggarnas strukturer och kanternas/halsarnas avslutningar. Förutom den minimalistiska skönheten i de keramiska verkens grundformer, tar sig den estetiska dimensionen i Eva Bengtssons keramik två eller snarare tre övergripande uttryck. Den ena är glasyren, som inte helt låter sig tyglas och därför kan bjuda på överraskningar som understryker varje verks unika karaktär. De två andra består dels av figurativt utformad och påmålade dekor i form av bladverk som bandslingor, blommor som rosor och tulpanknoppar och varsamt tecknade konturer av huvuden, ögon, läppar och knappnålshuvudstora prickar, dels av påmålade eller inristade mantras – oftast på engelska - som påminner om det som ger livet skönhet och mening: bejakelse, fred, omtänksamhet, liv, vänlighet, ömhet. Eva Bengtsson kallar sin utställning UNIK MIX. En lika talande som träffande titel. Varje verk är som nämnts unikt. Och varje dekor en mix av figurativa ornament och ord som tillsammans bildar en komplicerad väv av framför, bakom, vid sidan av. En komplexitet som får mig att undra hur många bränningar som egentligen krävs innan varje lager är på plats. "Två", svarar Eva. "Någon enstaka gång kanske tre, men då mest för att korrigera". En grundläggande bränning för att härda leran och en avslutande sedan all glasyr lagts på i skikt efter skikt, prick efter prick. Det är allt. Fantasin sviker när jag försöker föreställa mig det bakomliggande tålmodet, tidsåtgången, upprepningens monoton (de tusentals prickarna). Mönstren och kompositionerna återkommer i målningar skapade i gouache och akvarell på papper – en lekfull, livsbejakande dans som i varje enskilt verk hittar sin egen rytm men ändå gör gemensam sak med keramiken och förenas i en hyllning till det som gör livet vackert.

Sommarens "bonusutställning" i Hishult är skulptören Olle Brandqvist som visar sina verk i Orangeriet och parken. Hans konstnärskap sönderfaller i två delar. Å ena sidan handlar det om illusoriskt verkliga "porträttlandskap" med granar och tallar på höga klippformationer – allt skapat i tenn som formats framför allt med lödkolv. Å den andra om människor, eller rättare sagt om människohuvuden, huggna i sten på en gång tidlösa och uråldriga. Enligt Brandqvist själv började det med att små, små figurer smög sig in i landskapsskulpturerna närmast som staffage. Så frigjorde de sig, bildade grupper av nakna och inte särskilt vackra små människor. I mina ögon lika vilna och alienerade som människorna i Odd Nerdrums och Mikael Kviums målningar, ter de sig som överlevande i en värld som inte längre finns.

En värld som försvann med istiderna, de som lämnade spår efter sig i form av flyttblock, rundhällar och rullstensåsar. Vid sidan av att modellera i tenn är Olle Brandqvist stensamlare. Stora bumlingar, som de flesta bara skulle uppfatta som trista stenklumpar, har han kånkat hem till ateljén, sedan han hos dem anat en inneboende potential, ett liv, en gömd form. En skullform med öron, ögon, näsa, läppar, haka. Det är stenbumlingens diktat som gäller och när formen frilagts återstår slipningen, den tidsödande blankpoleringen. Den som lyfter fram stenens ultimata skönhet, dess strukturer, ådringar och kristalliner. De flesta av "porträtten" vänder ansiktet uppåt. "För att undvika skuggor" säger Brandqvist. För att likt de uråldriga sumerernas prästfurstar söka kontakt med något hinsides, tror jag.

En tanke som jag tycker får näring av Olle Brandqvists senaste verk, den manshöga *Känn ingen oro och tappa inte modet* som huggits ur svart diabas och nu står i Konsthallens skulpturpark. En präst i vackert mönstrad skrud av opolerad grå sten med ett kors om halsen. I stark kontrast till kåpan är huvudet högglanspolerat, blänkande kolsvart. Majestätiskt och oregelbundet. Runt munnen spelar ett leende. Överseende, trösterikt. Kontakten med den högre verkligheten är etablerad. Fred och förtröstan råder i perfekt harmoni med budskapen i Eva Bengtssons UNIKA MIX.